

L. BOTEZAN, R. SCHILLING

Incheiem în cele ce urmează, publicarea colecției de conscripții urbiarale ale comitatului Hunedoara din anul 1785, păstrate în arhiva istorică a Muzeului arheologic din Deva, cu ultimele 10 conscripții cuprinzând sate din valea Streiului, ținutul Orăștiei și Țara Hațegului.¹ Între timp, câteva conscripții noi, necunoscute nouă, din Țara Hațegului au fost descoperite la Arhivele Statului Deva, dar ele n-au fost publicate *in extenso*, ci au format obiectul unui studiu aparținând lui M. Cerghedeau.²

Scopul nostru principal a fost de a publica aceste conscripții ca documente, spre a ușura studierea lor ulterioară, precum și pentru, a oferi cercetătorilor un material de comparație privind relațiile agrare din întreaga Transilvanie. Trebuie să remarcăm de la început că, în ciuda vastității materialului pe care l-am publicat, el nu reprezintă, probabil, decât ceea ce a scăpat acțiunii sistematice de distrugere a documentelor, întreprinsă de nobilime după moartea lui Iosif II. De asemenea, conscripțiile publicate de noi nu cuprind decât chestionarele pe baza cărora au fost interogați țărani (ne însoțite de tabelele-anexă) dar tocmai acest lucru — reproducerea în original, în limba română, a răspunsurilor date de țărani a constituit elementul inedit care ne-a determinat să le redăm în întregime. Ne aflăm în fața celor mai vechi mărturii directe asupra situației țăranilor iobagi, relatate de iobagii înșiși, dincolo de formulările stereotipe ale documentelor oficiale.

Cum se făcea chestionarea țăranilor? După cum reiese din conscripții, erau numiți din rândurile locuitorilor un anumit număr de persoane care dădeau răspunsurile la întrebări, în numele tuturor. Dacă aceștia erau sau nu „fruntașii satului“, constituind o rămășiță a străvechilor instituții ale obștii sătenești, „oamenii buni și bătrâni“, e greu de stabilit. Nu este exclus ca la majoritatea întrebărilor răspunsurile au fost date de o singură persoană. Situația se schimbă însă în ceea ce privește întrebările VI—VII, referitoare la obligațiile iobagilor și jelerilor față de stăpîniți feudali — în muncă, în natură sau în bani. În acest caz, în funcție de numărul „domnilor de pământ“ din fiecare sat, câte un reprezentant expunea situația existentă la fiecare „curte“ nobiliară.

1 Cf. Sargetia, VII (1970), pp. 121—140, Sargetia, VIII (1971), pp. 89—106

2 Sargetia, VIII, pp. 107—114. Autorul, la transcrierea pasajelor citate, amestecă ortografia maghiarizată a originalului cu ortografia română actuală. Este greu să ne declarăm de acord cu această oscilare între două modalități diferite de transcriere. După cum s-a putut constata, noi am adoptat metoda actualizării ortografiei, fără însă a „moderniza“ limbajul original.

Nu este în intenția noastră de a face comentarii largi pe marginea conținutului conscripțiilor. Ne-a reținut în mod deosebit atenția persistența, în terminologia uzitată de către țărani — deci și în mentalitatea lor — a tradițiilor vremurilor străvechi, dinaintea apariției iobăgiei și a stăpînirii feudale străine.

Astfel, vorbind despre *seria iobăgească*, țăranii ignoră terminologia oficială a autorităților, în ciuda faptului că ei se recunosc a fi „iobagi din moși-strămoși“ care „slujesc de cînd s-au pomenit“. În limbajul iobagului român *sesia iobăgească* este numită pur și simplu „*moșie*“ sau chiar „*ocină*“, cum se numeau în Țara Românească și Moldova proprietățile boierești ereditare. De asemenea, noțiunea de *cap de familie iobăgească* este redată prin termenul de „*gazdă*“, ca și cum iobagul ar fi proprietar al pămîntului pe care-l munceste. În sfîrșit, exprimînd ideea că ei sînt iobagi legați de glie, țăranii întrebuintează termenul „iobagi de *uric*“, „*uricași*“ sau chiar „iobagi moșteni de uric“, precum se definea în Țara Românească și Moldova privilegiul de stăpînire veșnică al boierilor sau al țăranilor liberi (moșneni).

Termenul „robotă“ nu figurează în limbajul țăranilor. Obligațiile în muncă față de stăpînul de pămînt ei le numesc „slujbă“ sau „lucru“. Anumite prestații ocazionale, mai ales pentru răscumpărarea dreptului de folosire a pășunilor sau a pădurilor se numesc „*clacă*“, ceea ce, după cum se știe, în Țara Românească și Moldova însemna totalitatea obligațiilor în muncă. În schimb, întîlnim în conscripțiile noastre termenul „*ruptoare*“ echivalent cu „*part*“-ul din principatele dunărene, unde exista de asemenea termenul de „*ruptoare*“, avînd însă un sens mult mai restrîns, în legătură cu regimul privilegiat al satelor de colonizare.³

Țăranii ignoră în aceeași măsură terminologia oficială, trăind în lumea lor tradițională, și atunci cînd se referă la monedele în care trebuie să-și plătească obligațiile în bani. Florinii sînt numiți adesea „*zloți*“ sau „*gărași*“ (groși), sugerînd amintirea unor monede care au circulat în țările române cu secole mai înainte.

Unele conscripții înregistrează și cîteva declarații individuale ale țăranilor, în cazul în care autoritățile au admis că situația acestora merită o mențiune specială.

În încheierea prezentării noastre, ne exprimăm convingerea că acest material va constitui un prețios izvor pentru studiul elementului de bază a populației patriei noastre, în evul mediu — masele țărănești, categoria socială cea mai asuprită, care purta pe umerii ei întreaga povară a servituțiilor societății feudale. Documentele publicate de noi reprezintă însă doar un început. Numeroase conscripții din anul 1785 se mai găsesc în diferite arhive din țară și din străinătate. Foarte puțin cunoscute sînt, de asemenea, materialele conscripției „*czirakiene*“ din 1820. Numai publicarea lor în întregime va oferi un tablou complet al problemei țărănești tocmai într-un moment de cotitură din istoria României — destrămarea feudalismului și începuturile epocii moderne, fenomen caracteristic chiar și prin natura celor două documente întocmite din ordinul autorităților habsburgice în anul 1785: primul recensămînt modern — pentru Ungaria — iar pentru Transilvania proaspăt zguduită de marea răscoală, conscripția — o adevărată încercare de „*cercetare sociologică*“ a iobăgiei.

3 M. D. Vlad, „*Ruptoarea*“ - o instituție caracteristică regimului fiscal al satelor de colonizare din Țara Românească și Moldova, în „*Revista Arhivelor*“ 1969, nr. 2, pp. 71-86.

1	2	3
I	Urbarium pînă acuma în locurile noastre n-o fost.	Urbarium pînă acuma în locurile aceste n-o fost.
Pină acuma în locul nost' n-o fost urba- rium.		
II	Nice contractuș, nice legătuială dispre rin- du' slujbii n-am a- vut, ci ne-am po- menit slujind.	Altu intră noi dispe rindu' slujbii n-am avut, numa' hăi Gyurfestl și a lui Măra Ianăș.
Dispe rîndu'slujbii, ni- ce contractuș, nice legătuială să avem cu domnii locului, nu știm.		
III	Slujba stă din lucru cu minile și din lu- cru cu boii.	Slujba stă din lucru cu minile, din lucru cu boii și dispe partea Gyurfestilor și alu' domnului Palloș Pă- tru — din taxă.
Slujba stă din lucru cu boii și din lucru cu minile, și dispre rîndu'acesta așa ne- am pomenit.		
IV	Două țărini avem, ha' de cătă pădure-pă- mîntu' îi mai slab, să ară cu cite șasă boi.	Două hotare avem, pă- mîntu' îi bun, să ară cu cite patru, și cînd fi tare — și cu șasă boi.
1. Hotară — numa' de avem două: unu' îi bun, da'hăl de cătră Bățălar îi mai slab. De arăt să ară cu 4, în hotaru' hăl de cătă Bățălar trăbie și cite șasă boi.		
2.	Finățele ni-s apătoare, dară apele încă fac pagubă în ele. Dint- un loc ca de două gălete or ieși 16 măji; otavă nu co- sim, că nice nu să face.	Finaț care să să cosas- cu cite patru, și cînd otavă nu să face, fin să face de mijloc, dint-un fărdaș de două gălete or ieși 19 măji.
3. Tîrg de săptămînă la Hînedoara — loc de 3 ceasuri și la Hațeg — loc de 4 ceasuri, avem întră hăste tîr- guri bucate, cumpă- răm și vindem.	Tîrg de săptămînă a- vem la Hațeg, la Hî- nedoara și la Orăș- tie, pe jos — locuri de cite patru ceasuri.	Locuri de tîrguri de săptămînă avem la Hațeg — loc de 4 ceasuri și jumătate, și la Hînedoară loc de 4 ceasuri, și la O- răștie — loc de 5 ceasuri; în tîrgurile ahăstea cumpărăm și vindem bucate și marhă.
4. Loc de pășune pré larg nu avem, dară nice pila alți pîntru pășune n-am plătit, păcum ni-i și satu!	Pășune pe sama vite- lor încă avem de- juns.	Loc de pășune avem prin păduri și pă o- goară; pă sama vite- lor ni să ajunge.
5. Adăpătură pă seama vitelor avem, și a- proape de voie.	Adăpătură avem des- tulă.	Adăpătură pă sama vi- telor este destulă.

1	2	3
6. Pădure pă sama satului numa'o ți(r)' de cerât, dară lemne de epituială și de foc, mai mare parte cum părăm de la Gridani, loc de un ceas.	Pădure de foc și de ipitculală avem.	Pădure pă sama noastră și de ipiulat și de foc, avem.
7. Vii pă seama satului sint dară de ptiatră or cam perit; vinu' să face bun.	Vii avem, dară vinul ni slab.	Vii avem, și vin, de mijloc.
8. Ghindă și jir cum-părăm de primprejur, la Luncani, și la Cetatea Hînedorii plătim cîte un măriș, de porc.		Și ghindă în pădurea noastră să face.
9. Arindă fescușască nu dăm.	Arindă pe sama fiscului nu dăm.	Arindă pe sama fiscului nu dăm.
IV		
10. Pometuri la unii sint la unii nu sint.	Pometuri sint pe la unii.	Pometuri sint.
15. Locuri de vii împrejuru' nost' sint, dară n-avem din ele nici o haznă în cărășcă-duială.		Vii împrejur sint dară căpătiș din ele nu avem.
17.	Fără de pădure, altceva sătesc nu avem.	
18. De apă de topit de cîncpă, nu lipsim.	Apă de topit avem destulă.	Apă de topit este destulă.
19. Pă sama satului de măciniș avem o moară, acuma o ține domnu' Buda Ioja, năainte o ținut-o Dumitru Simoi cu Lazăr Doropar.	Mori în sat sint 6, una îi alui Ion Popa cu Gh. Archiresc, alta Măsăroilor, a Păloilor, a Archireștilor din jos și Dănilieștilor, alta a Răițoilor, alta a Guțoilor, alta a Predoilor.	Mori sint 5; două rumânești, una a Flocoilor, alta a alu Antănașu' Hărăza înt-ăl treilea îi pârtaș Bălaș Petric.
V		
Dispe rîndu' acesta n-or avut oarmenii pînă acuma ruptoare, altu' o avut mai mult, altu' mai puțin, altu' și mai puțin.	Moșiile nu se lovesc într-o formă, una îi mai mare, alta îi mai mică.	Moșiile-una a fost mai mare, alta mai mică, și ruptoare pînă acuma, să să știe din cît o stătut o moșie, nu s-o știut.

VI

Dispe partea domnului Zeik Andraș — cu minile 4 zile, cu doi boi iară 4 zile dip-o moșie. Calea demers și de venit ie s-o socotit. La vremea săcerii îi mină pe capete. Dispe partea Zeik Samuălonii, cu minile 4 zile, cu boii iară 4 zile dipă o o moșie. Dispe partea lu' Csongrádi, dipă o moșie cu boii doă zile în săptămână, când cu minile 3 zile în săptămână. Dispe partea lu' Torňa Dănil, când ne-o chemat — am mers, când nu — am și mai rămas. Dispe partea lui Șinca Adam — Gavrilă Negulesc o dat pe hăst an 5 săptămîne de de lucru, 4 cu boii, 1 cu minile, 5 florinți bani pe jumătate de moșie. Dispe partea lu' Popa Zaharie, când îi lipsă — mergem, când nu- mai rămînem.

Dispe partea grofului Kun Farcaș dipe o moșie 4 zile și calea de mers și de venit nu li s-o socotit, la seceră cîte doi — 4 zile; dispe partea lu' Fekete Ioja nu i-o prea minat; dispe partea grofului Gyulai Ioja n-am cițiva ani. Dispe partea domnului Cinda Miclăuș 4 zile în săptămână, dispe partea lu' Pongrácz Imre, Gyurfestilor de cînd s-o dat în arîndă, dispe partea lu' Bobik Franț, baronului Orbán Antal, Nagy Șandru, Zeik Samuăloanii — 4 zile înt-o săptămînă pe capete. Dispe partea lu' Bethlen Gergely, Mara Miclăuș, Jurdeanii, Nalați Gabor, grofului Gyulai Franț — 4 zile dip-o moșie. Dispe partea lui Kendeffy Pál, Zeik Ianăș Nopcea Frenț, fiscului, Miske Samu, Dobai Iosif, Henter Iștfan, baronului Bornemisza Iosif, Nalați Andraș și alu' Șandru Mozeș 3 zile pe capete înt-o săptămînă, dispe partea lu' Badea Iștfan și Badea Ianăș 2 zile pe capete.

Dispe partea lu' Henter Șoamu, lu' Dobai Ioja, lu' Buda Andraș, lu' Vărădi Dăniel lu' Kovács Iosif, lu' Buda Samu, lu' Pop Georgie, lu' Săbău Adam, lu' Bobik Frenț lu' Kiss Beniamin — 2 zile în săptămînă pe capete. Dispe partea Mărăscului — 4 zile înt-o săptămînă pe moșie, dispe partea lu' Nopcea Balint, alu' Nalați Boldișar, alu' Miske Samuil, — Henter Iștfan iară așa, dispe partea doamnii Furdeoanii, a Balichii, 3 zile pe capete, hăilalți n-or avut ruptoare.

VII

Locuitorii hăilalți nu dau dare; alu' Csongrádi or dat din vin dijmă, și din mniei cînd or avut, găini alu' Zeik Andraș, Zeik Samuileșii și lu' Csongrádi de două

Dispe partea fiscului, 20 de oi, un berbec, 2 găini, o cupă de unt, 2 ferdele de ovăs. Gyurfestii din 10 miei unu, și din porci, 10 ouă, găina una. Dispe partea Bicleanului — din

Dijmă dăm dispe partea lu' Pallos Pătru, Gyurfestilor lu' Barțsai, lu' Șandru Mozeș. Thurdăieștilor, Nălățieștilor, din vin și din miei, alu' Herțeg le-o iertat dijma pîntrucă să facă zi-

ori într-un an o gazdă, Csongrădeştii de pînă or dat, de fămeie 20 crăiţari, alu' Zeik Andraş 12 crăiţari.

vin şi din fuioară dijmă, şi de porc 6 crăiţari. Căsonieştii — din 15 oi una, cu mniel cu tăt. Vărădieştii, din vin, din mniei, din iezi, din fuioară şi din porci — a zăcea. Alu' domnului Pongraţ din vii şi din mniei dijmă, alu' Henter Iştfan cite un mniel. Baronului Orban o găleaţă de ovăs, o găină şi 10 ouă tăt omu; din 10 clăi de griu una, din cucuruz 4 ferdele, din oi dijmă şi 6 oameni cumpără un porc; a Kuniestilor un ferdelă (!) de ovăs. Cindeştii cite un mniel, Bănfieştii din vin dijmă, alu' Şandru Mozeş 10 ferii de moşie. Gyulăieştii cite 3 ferii şi o găină cu 10 ouă ...ha Uliţească o şi pustiit de 25 de ani, oamenii s-or dus în Bănat, alta Vlăicească am pomenit-o pustie. Ha Uliţească o ţinen Ion Perintică, hailaltă David şi Dumitru Critoaie, amîndoi sînt din partea Vodoşască.

le de lucru, hailaltî or dat dijmă.

VIII

Trei moşii sînt pusti în sat, una alu' d. Buda Ioja Doropăreasca — moşie întreagă, o ţine domnu' Buda Ioja, o pustiit acuma un an Lazăr Doropar dipă iea, s-o dus în Bănat pîntru rău' domnului. Al doilea, Lupulească, or perit oamenii di pă iea de multă vreme de care n-am pomenit, o ţine doamna Buda Sămoane, iest timp o dat-o în taxă lu Samoilă Măriţesc pîntru două zile în săptămîină cu minile. Al treilea, alu' Csongrădi, iară o pustiit de multă vreme, o dat-o la un chitidean pă 3 florinţi şi 2 zile de lucru, hailaltî lu' Ioja Lupulesc pîntru 2 zloţi.

Una este pustie după Curtea lu' Bobik Frenţ, o pustiit de multă vreme, o ţine Ianăş Brăilescu' alu' Şandru Mozeş, alta Cizmăreschii — care iară n-am pomenit oameni pe ea — o ţine Oprea Dolca alu' Herteg Pál.

IX

Locuitorii hailaltî sînt toţi iobagi, fără Apostu Tomesc, care îi iobag împărătesc.

Locuitorii locului aceastuia sînt toţi iobagi.

Locuitorii locului a-hăstua sînt toţi iobagi uricaşi.

1

I. Locul acesta urbanarium n-are.
 II. Nice contractuș n-avem cu domnii
 III. noști de pe slujbă, da' ținind moșiile domnilor noști, slujbă iobăgească în toată vremea facem și slujba asta de la părinții noști am luat.

IV. Pământuri de arătură avem de mijloc, de două țarine, grîu mestecat să face, cu 10 boi arăm.

2) Finațale is bune, da' pîraiele fac multă pagubă în ele, de ținutu' marhălor fit bun să face.

3) Tîrg avem aproape la Orăștie, calea îi bună, ce să duce acolo de vînzare cu haznă să vinde.

4) De pascătură avem loc, destul.

5) Apa de adăpătura marhălor îi aproape, și cînd ploaie — îi destulă.

6) Lemne — și de sălaș, și de foc — avem.

7) Vie avem, noi putem isprăvi lucru' vielor, multă lipsă și nevoi după ea plînim.

8) Jîr în pădure n-avem.

10) Grădină de poame și de legumii avem înlăuntru.

11) Trestie avem puțină.

15) Dealuri de vii bune avem aproape la Tămășasca, cale numa' de jumătate de ceas.

18) Apă de topit cînepă avem aproape de noi.

19) Moară avem de noi aproape.

VI. Noi iobagi alu' domnului grofului
 VII Bethlen Gergely, 4 zile slugărim în toată săptămîna de pe o moșie, boi n-avem înt-o măsură, și care cum ară cu ei așa slugărește, în hăsta an slujba așa în vig nu l-am făcut, calea și venitu' năpoi în slujbă s-or socotit. Dijme nu dăm. da' în tot anu' cite-o moșie dă o găină și citeva ouă. Noi, iobagi ai domnului baronului Orbán Antal,

2

Locul acesta urbanarium n-are
 Nici contract n-avem de pe slubă, da' ținind moșiile domnilor noști, la părinții noști am luat.

Pământuri de arătură avem de mijloc de două țarine, grîu mestecat să slujbă am făcut, și sluba asta de facem, cu 6 boi arăm.

Int-o parte a finațelor pîraiele de la Jeleđinți fac pagubă, ălălaltă parte îi bună și de ținutu' marhălor fin bun face.

Tîrg avem aproape de Orăștie, calea îi bună, ce să duce acolo de vînzare cu haznă să vinde.

De pascătură n-avem loc, da' dacă să cosesc finațale — îi destulă.

Apă de adăpătura marhălor ar fi aproape, da' nu-i bună.

Lemne de sălaș n-avem, da' de foc avem, nu departe de noi, cu cale bună.

Vie avem, și noi leznă putem isprăvi lucru' vielor.

Jir în pădurea noastră n-avem.

Grădină de poame n-avem toți; cine avem, înluntru avem (intravillana).

Trestie n-avem.

Apă de topit cînepa n-avem, da' apa Murășului nu-i departe de noi.

Moaară în loc n-avem, da' avem aproape la Orăștie, cu cale bună, peste un ceas ne ducem acolo.

Noi, iobagi alu' domnului grofului Bánfi George, de pe toată moșia înt-o săptămînă 4 zile de lucru facem cu 4 boi, calea și venitu' năpoi s-o socotit în slujbă. Dijmă dăm în tăt an de cînd ne-am pomenit, din bucate, vin și miei. Noi, iobagi alu' domnului Bethlen Gergely, și slujba și dijma așa facem că cum fac iobagii grofului Bánfy George. Noi iobagii baronului Orbán Antal,

de pe o moșie în tăta săptămîna 4 zile slugărim, nu putem spune cu cîți boi slugărim, că n-avem toți și sint multe moșii; care cu boi nu slugăresc-nice nu ne-o silit dieregătoru' cît cu boi să slujim. Calea și venitu' în iest an în slujbă s-or socoti, da' în hălălali ani nu s-or socotit și atuncea și slujba noastră o fost mai grea. Dijmă dăm din bucate, cîneșă și toată moșia dă o găleată de ovăs și dacă nu s-o fi făcut, citeodată dăm înt-un an o găină și 10 ouă, da' pe darurile ăste, dieregătoru' nu ne face silă. Dijmă am dat de cîn ne-am pomenit. Noi, iobagi alu' domnului Bârci Pătru — cînd îi iarnă, de pe o moșie 4 zile slugărim, cu boi cum avem că nu toți avem, de primăvară apoi pînă toamna o gazdă cite 3 zile slugărește înt-o săptămîna. Calea și venitu'napoi în slujbă nu s-or socotit. Dijmă nu dăm, da' în tăt an' o gazdă două găini și 20 de ouă dă. Noi, iobagi ai domnului Bârci.

VI. Laiăș în tăta săptămîna trii zile

VII. slugărim cite-o gazdă, cu boii — cum avem — calea și venitu' în slujbă nu să socotesc. Alte dijme nu dăm, da' pîntru dijma porcilor tăta moșia 2 gălețe de ovăs dă, și tăta gazda în tăt an'două ferie de oțet dăm. Noi, iobagi alu' copiilor domnului Bârci Jiga, în tăta săptămîna 3 zile slugărim cite-o gazdă, cu boi cum avem, calea și venitu' în slujbă s-or socotit. Dijmă dăm numă' de cîțiva ani, din vin, porci și miei, apoi și găina dăm. Io, iobag alu' domnului măria-sa Nemeș Iannăș, de înt-ă la ponoslulesc, pe lîngă taxă, că în anu' care acuma o trecut cu două săptămîni, m-o greutat în slujbă leșt an iară cu două zile. Dijmă nu dau, da' în tăt an' o găină și o jumătate de cupă de unt dau. Noi, iobagi ai doamnei Nalătzi Laiășoane, în tă'ă săptămîna depe o moșie 4 zile slugărim, cu boi — cum avem, calea și venitu' în slujbă s-or socotit. Dijmă n-am dat, da' în tăt anu' o găină și cîteva ouă am dat.

Noi iobagii alu' domnului Váradi Mozeș, în tăta săptămîna cite-o gazdă 4 zile slugărim, cu 4 boi, calea și venitu' în slujbă nu s-or socotit.

Dijmă nu dăm, da' în tăt anu' tăta moșia o găină dă.

VIII. Nu-i nici o moșie pustie la noi.
IX. Noi sintem iobagi de uric.

de pe o moșie în toată săptămîna 4 zile facem cu 4 boi, calea și venitu'napoi s-o socotit în slujbă. Dijmă dăm în tăt an' din bucate, vin, miei, stupi, și de toată moșia de cînd ne-a mpomenit am dat două găini și 20 de ouă. Noi iobagii domnului Bârci Laiăș înt-o săptămîna pe capete 3 zile de lucru facem cu doi boi, calea și venitu'napoi s-o socotit în slujbă. Altă dijmă nu dăm, da' pîntru porci tăta moșia dă două găleți de ovăs, apoi iară pe capete 2 ferie de oțet dăm în tăt an. Noi iobagii nemeșilor altora cum a fost porunca împărătească din anu' 764 depe slujbă în tăta săptămîna 2 și 3 zile de lucru am făcut cu doi boi, calea și venitu'napoi în slujbă s-or socotit. Dijmă din miei și alte hălea n-am dat.

Nici o moșie pustie nu este.
Noi sintem iobagi de uric.

I. Locul acesta urba-
rium n-are.

Locul acesta urbarium
n-are.

Locul acesta urbariu
n-are.

II. Nici contract n-a-
III. avem depe slujbă,
da' ținînd moșiile
domnilor noști, sluj-
bă facem și în sluj-
ba asta ne-am năs-
cut, și părinții noști
slujba asta au făcut.

Nice contractuș n-a-
vem pe lingă care să
facem slujba dom-
nească, ci ținînd mo-
șiia domnilor — sluj-
ba care-l facem l-am
luat de la moșii noș-
tri.

Nice contractuș n-a-
vem, da' așa ne-am
pomenit dila părinții
noști, că ținînd mo-
șiile domnilor slujbă
iobăgească am făcut
și facem.

IV 1) Pămînturi de ară-
tură avem de mijloc,
de o țarină. Secară
bună să face în ele, cu
patru boi arăm.

Pămînturi arători avem
slabe și pietroase, de
2 țarine, nice finață
multă nu să face în
ele, cu patru boi a-
răm.

Pămînturi arătoare a-
vem slabe și petroa-
se, de 2 țarini, nice
secară multă nu să
face în ele, cu patru
boi arăm.

2) Finațale is bune, da'
porcii fac multă pa-
gubă în ele; de ți-
nutu' marhălor fin
bun să face.

Finațale is bune, da'
apele fac multă pa-
gubă cînd cresc; de
ținutu' marhălor fin
bun să face.

Finațale is bune, da'
apele cînd cresc fac
multă pagubă; de
ținutu' marhălor fin
bun să face.

3) Tîrg avem aproape,
la Orăștie, calea îi
bună, ce să duce a-
colo de vînzare cu
haznă să vinde.

Tîrg avem aproape, cu
haznă, la Orăștie, pe
cale bună.

Tîrg avem aproape, la
Orăștie, pe cale bu-
nă, ce să duce acolo
de vînzare — să vin-
de cu haznă.

4) De pascătură avem
loc destul.

Loc de pascătură avem
destulă.

Loc de pascătură avem
destul.

5) Apă de adăpătura
marhălor avem a-
proape și bună.

Apă de adăpătura mar-
hălor avem bună și
deaproape. Lemne —
și de foc și de sălaș
— în hotaru' nost a-
vem, și vînzînd lem-
ne la Orăștie, din ele
multă haznă căpă-
tăm.

Adăpătura marhălor îi
bună și deaproape.

6) Lemne de sălaș și de
foc avem destulă.

Lemne, de sălaș și de
foc, avem destule în
hotaru' nost.

7) —

Vinie avem și după ele
lipsa și nevoile căsii,
așa porția împăratu-
lui plinim.

Vie avem și după haz-
na lor nevoile căsii
și darea împăratului
plătim.

8) —

Djîr în pădure nu este;
avem da' nu multă,
că în hăst an pe vre-
mea iernii n-avînd
fin, pădurea l-am tă-
iat.

Jîr în pădurea noastră
avem destul.

10) Grădină de poame și de legume înluntru avem destulă.

11) Trestie avem, da' nu multă.

16) În pădure și cărbuni facem.

18) Apă de topit cîne-pa avem bună.

19) Moară avem la noi.

Grădini de poame și de legumi avem bune înluntru în sat.

Trestie n-avem.

Pădure de var și de cărbune avem, și le facem.

Apă de topit cînepa avem bună.

Moaară în sat avem.

Grădini de poame și de legumi avem înluntru bune.

Trestie n-avem.

—

Apă de topit cîne-pă avem bună.

Moaară avem în loc.

VI. Noi, ibogai alu' VII. domnu grofului Kun Farkaș, de pe o moșie 4 zile slugărim cu 6 boi, la vremea secerii pe cape-te slugărim pînă cînd să gată seceră. Calea și venitu' napoi în slujbă nu să ș.i. Noi, iobagii domnului grofului Bethlen Gergely de pe una moșie 4 zile slugărim, cu boi, calea și venitu' napoi în slujbă s-or socotit. Dijmă nu dăm, da' în tăt anu' două găini și 20 de ouă dăm. Noi, 2 inși iobagi a lui domnului grofului Bánffy George ținem o moșie de pe care înt-o săptămînă 4 zile slugărim cu 3 boi; unii iară țin o moșie întreagă și înt-o săptămînă 2 zile slugăresc cu 3 boi, calea și venitu' napoi în slujbă s-or socotit. Noi, doi inși care ținem o moșie — dijmă nu dăm, da' eu care țin o moșie întreagă, dau dijmă totdeauna din vin și din miei. Noi, iobagii domnului baronului Orbán Antal, pe capete lucrăm 4 zile slugărim și o moșie are numa' doi

Noi, iobagi ai domnului Bârci Adam, de p-o moșie facem în tătă săptămîna 4 zile cu boi, cum avem și putere; așa domnu' la noi la mulți dintră iobagi ne-o dat boi, cu ahaia am făcut slujba, da' mersu' la slujbă și venitu' ndărăpt nu s-o știut cînd am făcut slujba la Singiorz. Dijmă nu dăm, da' de p'o moșie un berbece, 2 ferii de vin și tătă gazda în tăt anu' cite-o găină am dat. Noi, iobagii domnului Bánffy George — tătă gazda în tătă săptămîna 2 zile slugărim, boi n-avem tăți și dela 3 moșii numa 6 boi ies, calea și venitu' în slubă s-o știut. Dijmă dăm din vin, miei și tătă gazda în tăt anu' 2 găini, 20 de ouă de cînd ne-am pomenit am dat. Noi, iobagii domnului Turi Lasc, de pe o moșie 8 inși sîntem și pe lîngă tapșă sîntem și slujim tătă gazda; în tăt anu' dăm 10 florini vonași și în 10 zile arăm — pe 2 moși fiind 4 inși — iară pe lîngă

Noi, iobagi ai grofului Bethlen Gergely, doi inși ținem o moșie întreagă și 4 zile facem cu 4 boi, unii țin o moșie întreagă și 4 zile slugăresc cu 2 boi. Doi inși ținem, o moșie, două jumătate și 4 zile facem cu boi; doi inși iară zînim... și 3 zile slugărim cu doi boi, calea și venitu' napoi în slujbă s-o știutu-să. Dijmă dăm din vin, pântru bucate și cîne-pă la Sin-Mihai dăm un florint. Pe lîngă hăstea, o găleată de ovăs, două găini și 20 de ouă în tăt anu. Noi, iobagii baronului Orbán Antal, unu' ținînd din-t-o moșie a treia parte în tătă săptămîna fac 4 zile; boi n-au. Unu, ținînd o moșie întreagă, altă slujbă n-au, decit numa' în tot anu' is pindași la vie. Eu care țin din-t-o moșie a triia parte, dijmă dau din cîne-pă și în tot anu' o ferdelă de cucuruz, 2 ferii de vin, 2 măriși pântru porci, 2 găini și 20 de ouă. Noi, iobagi ai domnului Bârci Adam, tătă gazda în tătă săptămîna facem 4

boi, calea și venit'u
'napoi în slujbă nu
s-or socotit. Dela ci-
țiva ani, din bucate
dăm taxă o gazdă 2
ferdele și dela o mo-
șie o găleată de ovăs,
3 găini și 30 de ouă
dăm. Noi, iobagii
domnului Birci A-
dam, depe o moșie 4
zile slugărim cu 4
boi, calea și venit'u
napoi în slujbă s-or
socotit. În tăt anu'
dăm un berbece, o
ferie de vin, 2 găini
și 20 de ouă. Noi, io-
bagii lui Șandru Mo-
zeș — de pe o moșie
înt-o săptămână cite-
odată 3, cite o dată
4 zile slugărim cu 4
boi, **boi n-avem**, ca-
lea și venit'u napoi
în slujbă s-or soco-
tit. Dijma o dăm din
porci, așă de tătă mo-
șia 3 găini și citeva
ouă. Noi, iobagi ai
doamnei domnului
Szilvássy Ianăș, sín-
tem pe lângă **conven-
ție**: în tăt an dăm pe
capete 3 florinți, în
în 4 săptămîni arăm
cu 4 boi, la seceră în 4
săptămîni slugărim.
Dijmă nu dăm, da
în tăt anu' dela 2
moșii 3 găini și 30
de ouă dăm. Eu, io-
bag alu' domnului
Pogany Laț, în 2
săptămîni pe tăt fac
slujbă, **apoi a trila
hodinesc**, **boi n-am**,
cind îi cu slujbă —
cu pită și cu bucate
domnu — mio mă
ține.

Dijmă și daruri nu
dau. **Noi, iobagii
domnului grofului**
Benkoi Ianăș — de
pe o moșie în tătă
săp'ămîna 4 zile slu-
gărim, cu 4 boi, ca-
lea și venit'u napoi
în slujbă nu s-or so-
cotit. Dijmă nu dăm,
da' pîntru un porc
dăm 2 (...) și de
la moșia asta 2 găini

taxă în tăt anu' dăm
15 florinți și 10 zile
de plug. Dijmă dăm
din vin, și tătă gaz-
da în tăt anu' 2 gă-
ini, 10 ouă dăm. Noi,
iobagii domnului E-
perjesy Miclăuș, tă-
tă gazda în tă'ă săp-
tăpîna facem 3 zile
cu 2 boi, calea și ve-
nit'u în slujbă s-o
știut și să știe. În tăt
anu' dip'o moșie un
berbece și 2 găini
dăm. Noi, iobagii
doamnei Bethlen Mi-
clăușoai, dip'o moșie,
înt-o săptămînă pe
întreg slujim cu 2
boi, **în haialaltă a-
casă la noi lucrăm**,
calea dusu' și veni-
tu' în slujbă să știe.
Dijmă dăm din vin,
și tătă moșia 2 găini
și 20 de ouă în tăt
anu' dă. Noi, iobagii
grofului Bethlen Ger-
gely, dip'o moșie în-
t-o săptămînă 4 zile
slugărim cu boi —
cum avem — calea
în slujbă să știe.

Dijmă dăm din vin,
miei și pe dziua Sin-
mihaiului pântru di-
jmă de grîu 1 florinț,
o găleată de ovăs, 2
găini, 20 de ouă,
dip-o moșie în tăt
anu' dăm. Eu, iobagu
grofului, alu' mări-
sa Gyulai Șamu, în
tătă săptămîna dip'o
moșie 2 zile și 3 cu
2 boi fac slujba,
mniersu' și venit'u în
slujbă să știe. Dijmă
dau din vin, așă 3
găini și citeva ouă în

zile cu 2 boi, mersu
și venit'u în slujbă
să știe. În tot anu'
dăm un berbece, o
ferie de vin, și 2 găi-
ni. Rămășițelor alu'
Căndreș. Mihai io-
bagi, 7 înși sîntem
**și pe lângă taxă dăm
în tăt anu' 126 ferl
de vin, altă nimică.**
Eu, alu' domnului
Băier Ianăș, în tot
anu' pe lângă taxă
dau 32 fierii de vin,
altă nimică. Noi, io-
bagii lu' Nopcea Ba-
lint, tătă gazda în tă-
tă săptămîna facem 4
zile cu doi boi, mersu'
și venit'u în sluj-
bă să știe. Dijmă
dăm din miei și în
tăt anu' cite-o găină.
Noi, iobagi alu' Fe-
kete Aron, în tăt
săptămîna 3 zile slu-
gărim **făr' de boi**,
mersu, și venit'u să
știe. Dijmă, nice da-
ruri nu dăm. Noi io-
bagii văduvii (lui)
Tordai Lasc, în tătă
săptămîna tătă gaz-
da facem 3 zile cu 2
boi, mersu' și venit'u
în slujbă să știe. Dij-
mă dăm din miei și
o moșie în tăt anu'
dă 5 fierii de vin și
un porc. Noi, iobagii
doamnei Szilvasy Ia-
nășoanei, pe lângă ta-
xă tătă gazda în tăt
anu' dă nouă flo-
rinți, și în 4 săptă-
mîni arăm cu 4 boi.
Dijmă dăm din miei,
vin și în tăt anu' o
găină și 10 ouă. Eu,
iobagu' domnului E-
perjesy Miclăuș în
tătă săptămîna fac o
zi și jumătate făr-de
boi, mersu' și venit'u
să știe. În tăt anu' o
găină dau.

și 20 de ouă. Eu, iobag a lui domnului Borșai Iștvan, într-o săptămână de pe o moșie 3 zile slugăresc, **boi n-am**, calea și venitu 'napoi în slujbă să știe. Dijmă nu dau, da' pîntru-n porc în tăt anu' 30 de crăituri și două găini dau. Eu, iobagu jupînului Daniel Letzi, în an pră vremea săcerii 2 săptămîni slugăresc, iară la casă o săptămînă fac slujbă, apoi în an mai multă slujbă nu fac; cînd is la slujbă jupînul de mîncare îmi dă destul. Dijmă și daruri nu dau.

tăt anu'. Eu, iobagiu domnului măria-sa Nemiș Ianăș, pe lîngă taxă în tăt anu' 8 muntieni (Rn. flor.) dau și în 8 săptămîni slugăresc cu palmiele, apoi în 2 săptămîni ar cu doi boi. În tăt anu' o găină, 10 ouă, o fêlie de unt, **de uric și de merediuc** am dat și dau. Eu, iobagu' domnului Orban Antal, baronului, o moșie întreagă ținînd, în tătă săptămîna cu palmele, **boi n-avînd**, slugăresc, dusu' și venitu' în slujbă **nu s-o știut**. Pîntru dijma din (...) în tăt anu' 2 ferdele de curuz, 2 ferdele de ovăs, și pîntru porc 36 cr. pe lîngă ahăstea o găină și 10 ouă dau. Noi, iobagii doamnei Brádi Șandroane, tătă gazda în tătă săptămîna 3 zile slugărim, **boi n-avem**, mersu' și venitu' în slujbă nu să știe. Dijmă dăm din vin, cînepă, pîntru-n porc un florint și în tăt anu 2 găini, 20 de ouă dăm. Eu, iobagiu' **rămășiță**-lor domnului Eperjesy Lasc, 3 zile slugăresc cu 2 boi, mersu' și venitu în slujbă mi s-o știut. Noi, iobagii domnului Boér Ianăș, pe lîngă taxa tătă gazda 33 ferii de vin dăm, **altăce** nimica.

VIII.

Este o jumătate de moșie pustie, a grofului Bánfy și pîntru ala îi pustie, cît cît iobagii care or ținut, or murit. Moșia ăla pustie cu pămînturile, domnu' măria-sa ține.

Noi n-avem nici o moșie pustie.

N-avem nici o moșie pustie.

IX.

Noi sîntem iobagi de uric.

Noi sîntem iobagi de uric și de **merediuc**.

Noi sîntem iobagi de uric.

I.
Satu' nost' nu are urbarium.

II.
Noi, nici pe lingă urbarium, nici pe lingă contractuș slujim, nu știm să fie, fără s-o pomenit satul slujind iobăgește; au de cînd s-au început, nici n-am auzit, nici noi n-am pomenit.

III.
Slujba noastră stă dintr-aiă, că mergem de slujim la domni, și cu mîinile, și cu boii, care s-or spune mai în jos.

IV.
Hotaru' nost' are o țarină, acolo sămănăm grîu de primăvară și cucuruz, oînepă și finu' îl avem într-aiă pămîntu' îi rece și rovinos, de altmîntrenea îl putem gunoi lesnă și după aceea tot să mai face sămănătură.

2) Fînațale stau în loc bun, dară de două ori nu să pot cosi, că îi locu' mîrșav și rău de feliu, în loc de 2 gălete să pot cosi două cară de fin

3) Tîrg să face la Hațeg mai aproape, loc de un mil de pămînt.

4) Pășune am avut destulă, dară de 5 ani Zăicănarii jumătate ne-or luat hotaru' cu puterea, fînațe de 40 de care de fin, pășune de 500 de oi cu adăpătură cu tot și cu jirovina porcilor, dispe care lucrare ticluită este la sat, cu care arătăm că o fost a nost' ăla munte.

5) Adăpătură trecătoare prin sat este.

6) Lemne de foc și de sălașe avem a satului, în loc cam rău.

7) —

8) Jirovină nu avem, că îi pădurea tînără.

10) Pruniet avet și alt pomet pe lipsa cășilor, așa grădini de legumi.

Nu pe lingă legătură slujim, ci numa' așa ne-am pomenit și nici nu știm de cînd s-o început slujba asta iobăgească.

Noi slujim iobăgește **pîntru pămîntu' care ni l-or dat domnii**, și cu mîinile, și cu boii, din **pomelnicu' nost'**.

Hotaru' îi de mijloc roditori, și cu doi boi nu să poate ara, îl agonisesc în două țarini, unde semănă și grîu curat, și mestăcat cu cucuruz.

Fînațale să cosesc odată, că să o-presc tîrziu și să slobod devreme, finu' îi slab și rar; în loc de opt mierță să pot cosi două cară de fin. Tîrg să face la Hațeg mai aproape, cu caru' cu boi cale de o zi, cu mers — cu venit.

Pășunea îi cam slabă și hotaru' îi strîmt, nu ni-i destul pe sama marhălor, pînă nu cumpărăm de la alții cu bani.

Adăpătură este prin sat trecătoare, destulă.

Lemne de sat are satu'dară de sălașe nu are, că o mîncă alte sate.

Vini sînt la unii cîte puține.

Pruniet, pomet și grădini de legumi avem pe lipsa cășilor și căpătăm de porție.

12) Mergem cu coasăle și sapele în Bănat vara de lucrăm și căpătăm bani frumoși, și melci căpătăm de pe munți de ne cărășcăduim cu ei care putem umbla.

18) Apă de topitul cîneșilor este în hotar.

19) Mori de făină sînt patru, a sateșilor în sat.

V.

Foaia conscripției o arăta cît pămînt biruie o gazdă.

VI.

Iobagii jupînului Nagy Jigmond două zile în toată săptămîna cu mîinile, a doamnei Budoale Andrășoale **ruptoare** nu au, fără după lipsa lucrului — cu boii, cu mîinile, — îi ține 5-6 săptămîni de rost, apoi iară îi **mai lasă să hodinească**, 4—5 săptămîni fără socoata călii. Doamnei Inczedy Păloanii dau **tașcă** 20 de florinți înt-un an pîntru o moșie și 6 săptămîni slujesc cu mîinile, în loc de 2 zile de departe, care nu ne-o socotit în slujbă. Jeleru' dă pîntru o **moșie** 10 florinți **tașcă** și 3 săptămîni de slujbă au cu iobagii dimpreună; cînd nu pot, pe lingă slujbă plătesc 6 **mărieși** pîntru o săptămîină. A doamnei Buda Sofii-o gazdă 3 zile, **cîr** cu boii, **cîr** cu mîinile. Alu' jupînu' Tornya Gabăr în toată săptămîna — au doi, au 3, au 4 zile, slujesc în toată săptămîna cu mîinile — **că bol nu au** — la vreme de lipsă **și mai mult de mîncare le-a dat**. A jupînesii Kozoloanii în toată săptămîna — și tot cu mîinile — 3 zile or slujit. A grofului domnu' Eszterházy Ianăș de pe o moșie cu boi 2, cu mîinile 4 zile. A baronului domnu' Nălați Ioja — cu cîte 4 boi 2, cu mîinile 4 zile în săptămîină. A domnului Korda Gergely dă 15 florini pe an și la săptămîină slujește cu mîinile. A jupînului More Isac, și cu mîinile și cu boii slujesc uneoarea cu săptămîina de plin, uneoarea nice într-o zi în 2-3 săptămîini. A jupînului More Istfan în toată săptămîna o gazdă cu mîinile 3 zile. A jupînului Nagy Ioja cîte cu doi boi au cu mîinile 3 zile în săptămîină. A jupînului Pogany Abraham o gazdă în săptămîină cîte cu doi boi au cu mîinile tot două zile. A jupînului Nagy István o gazdă cu mîinile în săptămîină tot 3

Apă de topială de cîneșă este în sat.

Mori sînt în sat — de făină — destulă.

Mai în jos s-o spune-să pe întrebăciunea aceasta.

Iobagii rămășișelor lu' domnu' Zeik Ianăș slujesc de moșie cu boii 3, cu mîinile 4 zile, pe vremea secerii pînă să gată. A domnului Nalátzi Andraș de pe moșie **cîr** cu mîinile, **cîr** cu boii, de putere vara în 3, iarna în două zile or slujit în săptămîină. A domnului Nalátzi Gabăr vara o plinit cu boii de pe o moșie în săptămîină tot 3 zile, cu mîinile 4, iarna 2 zile. A domnului Kendeffy Miclăuș, de moșie cu 4 boi tot în 3 zile, cu mîinile 4, iarna 2 zile. A domnului Kendeffy Miclăuș, de moșie cu 4 boi tot în 3 zile or slujit, cu mîinile 4 în săptămîină. A domnului Nopcea Elek, pînă o avut boi la vreme de lipsă l-o ținut cîte o săptămîina la slujbă, **de cînd nu are** boi slujește tot 3 zile cu mîinile, **calea nu i să socoate în slujbă**, și la seceră de rost îi pînă la gâtat. A domnului Tury Samu, și cu meșteșugu cînd o fost de lipsă, **ii meșter de fier și la muncă proastă l-o chemat fără socoată**. A jupînului Ivu(ly?) Gabăr — o gazdă cu mîinile tot 3 zile în săptămîină, cu boi în două, au înt-una. A jupînului Pop Georgie iobagi, dipă **moșie** cu mîinile 4 zile, cîte cu 4 boi în două zile. A jupînului Lehoczki Mihai **n-au ruptoare** în slujbă; cu mîinile una, două, trii și 4 zile slujesc o gazdă în săptămîină. A jupînului Nagy Mihai slujesc cu mîinile în săptămîină dipă **moșie** două zile, **la cîte o lipsă mare — și 3**. A jupînului Ivu Pătru, de-abie or slujit o zi au doi în săptămîină, încă și nice-una — **cîr** cu mîinile, **cîr** cu boii, că domnu' n-o șezut în sat aicea. A jupînului Pop Gabăr slujesc 3 zile dipă moșie înt-o săptămîină, pe cum îi lipsă, au cu mîinile, au cu boii. A jupîneasăi Buda Sofii slu-

zile. A jupînului Badea Jigmond cu mîinile o gazdă 3 zile în săptămînă. A jupînului Badea Imbre slujește **cum poate**, o zi cu două, uneoarea cu mîinile în săptămînă. A jupînului Balint Imbre — 3 zile în săptămînă o gazdă cu mîinile; cu boii — arar. A baronului Nălați Carol iobagi, slujesc o casă cu mîinile o zi în săptămînă, cu boi de putere în două săptămîni o zi, apoi la seceră îi scoală cu totu' și pînă nu să gată — nu îl sloboade acasă.

VII.

Dijmă din **bucate** nu dă locuitorii pămîntului, dară alte datie dau. A domnului baron Nalátzi Carol dau din 10 oi una, dacă nu — a 10 — de cea cu lapte 6 crăițari, făr' de cea stearpă 3 cr., făr' o găină de crăciun, un pui de coponit și 20 de ouă — o gazdă pe an. O tors muierile 2 fonți de cînepă. A baronului Nălați Ioja — o găină, 10 ouă, 4 fonți de torsură or slujit. A grofului Eszterházy dau o găină de Crăciun, 10 ouă, un pui de coponit toată gazda pîntru dijma oilor dau două gălete de ovăz, de pe o moșie pe an toată muieria toarce 4 fonț de cînepă, au lînă. Jupînului Nagy Jigmon dijmă din oi **nu dau că nu au**, cîlți torc 2 fonți, lînă 3 fonți și țeasă muierile. Buda Andrășoaei — de toată gazda pîntru dijma oilor — au un miel cu oaie cu tot, au un berbec, au cîte 2 butie de melci, de muierie 24 crăițari făr' pîntru țeșutu' pînzii, și torc muierile 4 fonți de lînă înt-un an; în loc de o găină de crăciun, dau o găinușă. Doamni Inczédy Páloaii, pîntru datu' oilor — care are oi — de un miel pe an, și de porc 4 **poturi** — care-i are, torc cîte 2 ocă de cînepă o muierie, și țeasă în 3 ani muierile toate 100 de coți de pînză. A doamni Sofli lapte or dat una, unde a fost mai

jesc dipă moșie în săptămînă — cu boii 3, cu mîinile 4 zile; **pămîntu'** fi de-a curții. A jupînului Pop Pătruț slujește cu mîinile în două, cu boii într-o zi, în săptămînă, **pămîntu'** îi tot de-a Curții. A jupînului Pop Ioja iară cîte o zi au două slujește în săptămînă, și **pămîntu'** iară de-a Curții ține.

Din **bucate** lăcuitorii satului nimic nu dau dijmă, dintr-altecelea dau. A domnului Zeik Ianăș din 15 oi cu mîiei una, o găină de Crăciun, 10 ouă, o gazdă un mîiel de Sîn-Georz, unde sînt oi; unde nu-s-nu. Or țăsut și or tors muierile cînd le-o chîemat. A domnului Nalátzi Andraș or dat un mîiel de Sîn-Georz, o găină de Crăciun, muierile or țăsut și or tors au or plătit de moșie 24 crăițari. A domnului Nălați Gabăr numa' de dau o găină de Crăciun și 10 ouă, muierile — au or tors, au or țăsut în curte cînd le-o chîemat, au or plătit de muierie 24 de crăițari. A domnului Kendeffy Micolăuș dau dijmă din 15 oi cu mîiei una un mîiel de Sigiorz, o găină de Crăciun, 20 de ouă de moșie, pîntru torsu' și țăsutu' pînzilor — toată muiera 17 crăițari. Alu' domnu' Nopcea Elek — nimica nu o dat, numa' muieria țeșe și toarce, au plătește bani: au 17, au 26 crăițari. A celorlalți nemeși nu dau dijmă. Din cîte o găină de Crăciun încolo numa' muierile cu torsu' și cu țăsutu' au multe nevoi, că trăbuie să toarcă și să țese cît li-o poruncește domniil săi.

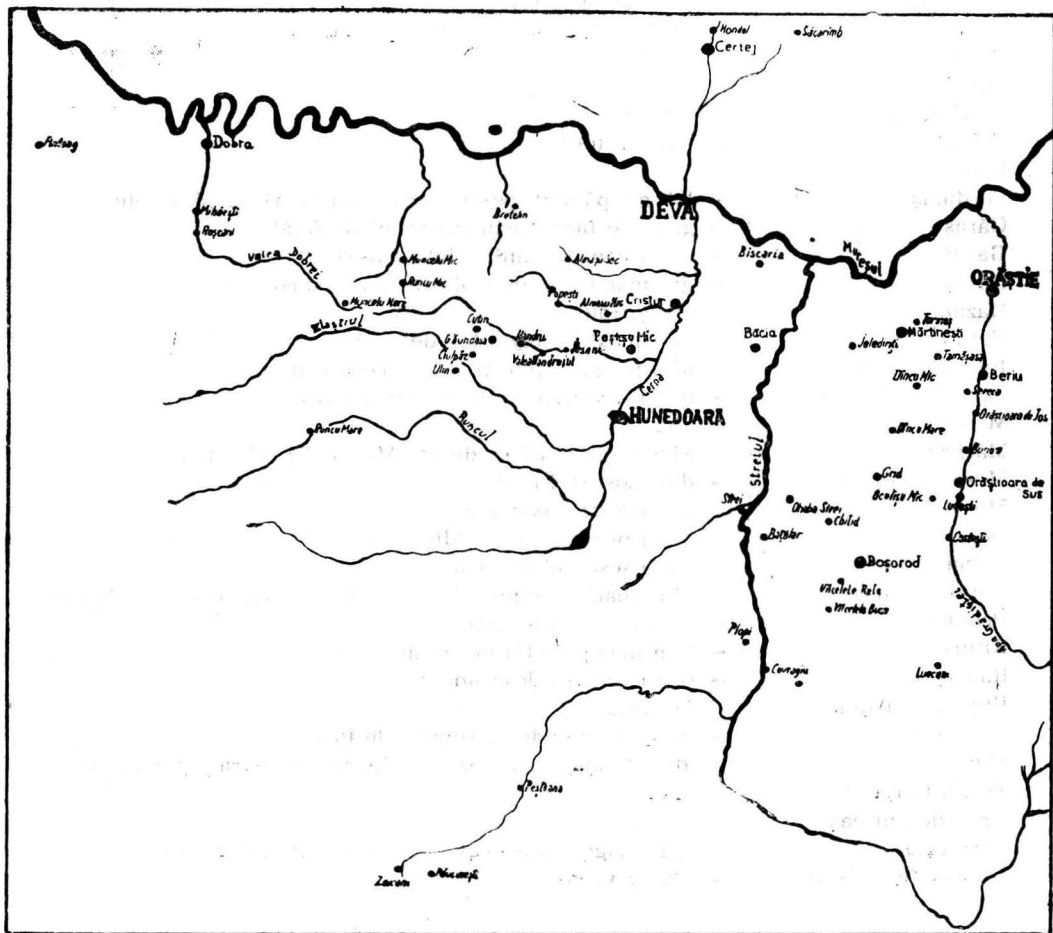
puține or dat o vătule, o tors 5 fonți de cînepă și o țasut la curte 2 zile înt-un an. Jupînului Tornya Gabăr — marhă mărunte n-or avut și nice n-or dat (dacă ar fi avut ar fi dat), numa' o găină de Crăciun or dat de gazdă, și o tors muierile la curte și acasă, și o țasut. Jupînesii Kozolyai — iară ca jupînului Tornya Gabăr dau iobagii. A grofului Korda George nimica nu dau daine. Jupînului More Lasc și Iștfan or dat de casă o găină de Crăciun, or tors 4 fonți de cînepă, or țasut 20 de coți de pînză au 20 crăitări dau. Jupînului Nagy Ioja o dat o gazdă o găină de Crăciun, o jumătate de clanie de cînepă, o lucră de tot și o țese acolo la curte; o gazdă care are oi — o găină de Crăciun și cîteva ouă, și toarce o muiere 2 fonți de cînepă înt-un an, și pînza curții cea groasă o țasă iară muierile lor. A jupînului Nagy Iștfan cînd or avut — or dat din 10 oi cu miei una, o găină de Crăciun, 4 fonți de torsură o tors toată găzdoanea, în două zile or țasut, meliță și grijește cîte o clanie de cînepă. Jupînului Bágya Jigmond și Bágya Imbre — numa' de-or dat o găină de Crăciun și or dat 8 fonți de torsură toată muierea, au să țasă 10 coți de pînză, au să plătească 18 crăitări făr' or avut obicei. Jupînului Balint Imbre, iobagii iară ca alu' Bágya Jigmond dau cu ce-s chitleni.

VIII.

Moșie pustie este una în satu' nost' o murit omu' de pe ea și acuma îi biruința jupînului Tornya Ianăș.

IX.

Lăculturli pămîntului is toți iobagi de uric, care-s iobagi jeleri is veniturli, și cînd or vrea să pot duce de pe pămînturile domnilor.

Harta localităților hunedorene în care, la 1785, au fost efectuate conscripțiile urbariale.

G L O S A R

Aldaș	= vreme bună, condiții atmosferice favorabile
Ales	= mai ales
Biruie	= posedă, deține
Biciuluit	= (din magh. „becsült”) prețuri, apreciat (în sens cantitativ)
Căpătiș	= folos, câștig
Cărășcăduială	= (din magh. „kereskedés”) folos, câștig, negustorie
Cir, (tir, chir)	= ori, sau
Clacă	= (ici) chirie, taxă de folosință
Cinstă (în-)	= pe degeaba, de pomană
Cupă	= unitate de măsură pentru lichide
Cură	= curge
Dechilin	
Deschilinit	= separat, delimitat
„Fără”	= înafară (de)
Fărdaș	
Fordulaș	= lot de pământ pentru arat sau semănat și finețe
Găraș	= gros, de fapt florin (în cazul de față)
Gazdă	= (aici) cap de familie iobăgească
Hăiuș	= din magh. „hajós”) plutaș, luntraș, corăbier
Haznă,	= câștig, folos
Heiu căsil	= (din magh. „hely”) loc de casă
Ipitat, ipitcuit	= (din magh. „épitett”) clădit, construit
Lóc	= (aici) localitate, așezare omenească
Marhá	= vite
Mărieși	= Florini sau taleri de la Maria Terezia, mariani
Merediuc (de-)	= din moși-strămoși
Moșie	= (aici) sesie iobăgească
Ocă	= (aici) pricină, motiv (din magh. „ok”)
Ocină	= (aici) sesie iobăgească
Pui de coponit	= (din magh. „kappan”) — păsări pentru castrat, claponi
Prindere	= mijloace, posibilități
Rîturi	= (din magh. „rét”) locuri de finețe
Rămășițe	= (aici) urmași, descendenți
Ruptoare, ruptă	= învoială
„Să știe”	= (aici) se include în timpul de lucru
Șlic	= (din german. „Schlich”) minereu preparat la șteamp
Tască, tapșă	= taxă
Uric (de), uricaș	
Varmegie	= (din magh. „vármegye”) — comitat, județ, ținut
„Vonași” (florinți)	= florini vechi

RECENSEMENTS FONCIERS DANS LE COMITAT DE HUNEDOARA EN 1785

(III)

(R É S U M É)

Publication de la dernière partie de la collection de recensements fonciers du comitat de Hunedoara pour l'année 1785, conservés dans les archives du Musée de Deva. Cette dernière partie comprend aussi un glossaire et une carte des localités mentionnées dans l'ensemble des documents publiés.